

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben bázisba hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvé és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadásán
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Búcsu és eskütétel.

(—a.) A koalícióban volt pártok kormánya tegnap kapta meg felmentését s búcsukihallgatáson volt a királynál. Ő felsége igen meleg hangú kéziratban, nehéz időkben tejesített kiváló szolgálataikért királyi elismerését és köszönetét nyilvánította és szívélyes hangon ismételte meg azt a búcsuzásnál.

A magyar államférfiak e legkiválóbbjainak még nagyobb hálával tartozik a nemzet. Az 1848-iki első magyar felelős miniszterium óta nem volt ilyen kiváló kormánya Magyarországnak. A rágalmak kohójában készült szennyes röpiratoknak tenger özöne sem lesz képes elhomályosítani azon igazi nagy érdemeket, amelyeket a magyar haza szolgálatában e néhány év alatt szereztek.

Ebből a négy esztendőből egy teljes esztendő a darabont-korszak alatt előkerült romok eltakarításával telt el, az utolsó esztendő tevékenységét pedig a bank-válság bénította meg, — de a közbe eső két esztendő alatt a nagyszabású alkotásoknak olyan gazdag sorozatát produkálta ez a kormány, amelyhez foghatót 1848 óta hiába keresünk a magyar törvényhozás történetében. A bel-

ügyi közigazgatás, a kulturális haladás, a magyarság térfoglalása, a földművelés, a finánc politika és a szociális alkotások terén többet haladt az ország e rövid idő alatt, mint azelőtt a liberálistusnak négy évtizedes uralma alatt.

És mikor a legszebb mederben folyt az alkotások nagy munkája és mikor a legnagyobbak kellett volna jönnie, hogy évtizedekre biztosítsa a magyar nemzeti irány megerősödését és diadalát, — akkor kellett összeroppannia a koalíciónak, akkor kellett elhagynia helyét az alkotások kormányának.

Ne keressük most az okát ennek a látszólag megfajthetetlen találynak, mely előidézte a pártok válságát, a kormány lemondását és ime, most magát a parlamentarizmust sodorta végzetes válságba.

Csak vessünk most egy tekintetet arra a másik nagy jelentőségű politikai eseményre, amely ugyancsak tegnap ment végbe a bécsi burg termeiben, az új kabinet eskütételére.

A második Héderváry-kabinet tette le az esküt. Csak csónka kabinet, de így is elég súlyos. Köztük a kabinet gyöngye, az ischli klauzula szerzője és Székely Ferenc ismert szabadkőműves, ki az

igazság legfőbb őre s egyuttal — unitárius létere — (bár ideiglenesen) Magyarország vallási és közoktatási ügyeinek legfőbb vezetője.

Ezek vállalkoznak a nemzeti kormány után — rendet csinálni.

Nem teszünk szemrehányást senkinek, de akik felidéztek a válságot, tegyék a szívükre a kezüket és kérdezzék maguktól, lelkiismeretüktől: érdemes volt-e ezért felborítani a helyzetet?

*

A politika e nagy eseményeiről részletes tudósításunk a következő:

A Wekerle-kormány bucsuja.

Már reggel kilenc óra tájban hangos volt az élet a bankgassei magyar miniszterium táján. A Wekerle-kabinet tagjai búcsukihallgatásra készülődtek. Elsőnek Kossuth Ferenc hajtatott el s már fél tíz óra tájban diszmagyarban Hofburgba érkezett. Kossuth Ferenc iránt ez alkalommal is megnyilvánult az udvarnak az a figyelme, hogy csúzos lábajára való tekintettel a Hofburgnak ritkán igénybe vett liftjét ismét működésbe hozták. Háromnegyed tíz óra tájban Wekerle Sándor miniszterelnök, valamint a többi miniszter is a Hofburgba érkeztek. A miniszterek magyar diszruhája — csupán *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A túll szoknyák világa.

Terpsichore a tánc muzsája, ha betévedne manapság a párisi operaház színtalá mögé, akkor, mikor a fiatal leányok sokasága a színek variációiban játszó rövid túllszoknyácskáiban, kipirult arccal és pihegő kebellet várja színpadra lejtését, hol a női báj vakító fényével és az idomok harmonikus mozgásával hozzák lázba a publikum apraját-nagyját egyaránt, úgy hiszem bizonyos önelégült mosollyal nézné, hogy az egyszerű tánc minő keretekben fejlődött ki.

A tánc minden időknek, a múltnak ép úgy, mint a jelennek egyik legkedveltebb szórakozása. A táncról elmondhatjuk, hogy a szegény nép kunyhójától kezdve, a palotabeli fényes termekig is elhatol. A mint látjuk a pogány bálvány előtt lejtő félmeztelen nőket, avagy a japán Budha félelmetesen vigyorgó faragványai előtt tipegő japánok mozdulatait, avagy az indiai maharadsák pazar pompájú termeiben táncoló hindu nők kigyózdó mozdulatait, avagy a római orgiákban lejtő heteirak mulatozását, avagy a Dionisius mulatságok örült kavargódságát, a vallási őrvongásban ávölítő dervisek körtáncát, a fejedelmi udvarok színpompás rococo

diszében ragyogó hajperos hölgyek és férfiak kimért mozdulatait, avagy a nép vasárnapi mulatozásait a kipirult arcú paraszt leányok és daliás paraszt legények táncát; elmondhatjuk a tánc végig kíséri úgy az egyes ember, mint az emberiség életét.

Természetes a színpad, mely az emberiség minden idejének legfőbb szórakozása volt, kellett, hogy büvökre vonja a táncot is. De bámulatos, mily lassan történt ez, dacára, hogy a színpadon lévő mozgásnak mindenkor megvaltak a tánchoz való szoros kötelékei.

A színpadon a tánc igen sok ideig csakis a mellék szerepet vitte, sőt még a jelenben sem tudott önálló szereplésre szert tenni.

A színpadon a táncot a néma játék, a pantomim vezette be. Ezzel eljutottunk a ballet alkotó elemeihez. A ballet nem más, mint táncos némajáték; azaz egy cselekményt előadó drab, melyet táncmozdulatokkal adnak elő a szereplők. Azonban ilyen önálló ballet a színpadon csak a XIX. században jelenik meg.

Eleinte a ballet egyes színdarabok, így színművek és különösen zenés darabok betéteként szerepelt.

A ballet feltalálója olasz ember Bergousa de Botta volt, azonban a ballett Olaszországban a carneválak pierotte játéksínál továbbra nem jutott.

A ballet szülőhazája Franciaország. Nem csodal XIV., XV. Lajos udvarának fénye, a rococo világ disze hozta meg a ballet fellendülését. Eleinte csak az udvari ünnepek pompájának emelésére maguk, az udvarhölgyek és udvaroncok lejtették a bájos menüettet, pávatáncot és gavottot. Ez annyira kedvelté vált, hogy még színművekben is megkövetelték a balletet. Példa erre Molière, kinek pásztortársulatok csak annyiban térnek el a mai ballettől, hogy ének és beszéd is van. Azonban a komoly irodalmi jellegű vigjátékaiban, így nálunk is nem rég felújított »Urhatnám polgár«-ban egész ballet szerepel; olyan mint mostanában az operákban szokott lenni. Természetes, hogy a vigjátékokban csakhamar átlátták a ballet mellék szerepének tehetetlenségét és mihamarabb megtalálta igazi helyét a ballet az énekes darabokban: operákban és operettekben. Francia régebbi operákat ballet nélkül egyáltalán nem lehet elképzelni. Sőt jellemző a franciák ballet szeretetére az, hogy Wagner hallhatatlan remekét a Tannhausert csak is úgy merték színre hozni a párisi nagy operában, hogy az első felvonás Vénus barlang jelenetében egy hatalmas balletet kellett Wagnernek beillesztenie.

Az önálló első cselekményes ballett megteremtője francia ember Noverre; ő írta az első tartalommal bíró és egész estét betöltő ballet-

KOBRAK cipő - különlegességek
Fuchs Miklósnál,

== Nagyvárad, Szent László-tér 1. == Telefon: 847. szám. ==

viselte tábornoki egyenruháját — az utca közönsége előtt mindenféle nagy érdeklődést keltett.

Délelőtt tíz órakor kezdődött a bucsukihallgatás, amelyen ő felsége igen kegyes szavakban mondott a távozó kormánynak köszönetet az országérdekében kifejtett fáradozásaiért. Különösen meleg szavakban bucsuzott a király Wekerle Sándortól, kinek megköszönve a nehéz körülmények közt mindig hűséggel és odaadással teljesített szolgálatait, egyúttal kifejezte azon óhaját, hogy a jövőben is számít szolgálataira. Ő felsége ezután egyenként fogadta a bucsuzó kabinat tagjait és mindegyiktől igen szíves szavakban bucsuzott el.

Az új kormány eskütétele.

Háromnegyed 11 óra felé ért véget a bucsukihallgatás, amikor már kezdődtek a készülődések az eskütételi audienciára. Az eskütételnél *Burián* István báró közös pénzügyminiszter és mint magyar zászlósúr *Apponyi* Sándor gróf főkamrás, az aranygyapjas rend lovagja segédkeztek. Az eskü szövegét *Vértessy* államtitkár olvasta. Természetesen az esküttevők is mind diszmagyarban jelentek meg a rendek nagykeresztjeinek szalagjaival. *Hazay* Samu honvédelmi miniszter tábornoki egyenruhában szolgálati jelvényvel. Elsőnek gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök tette le az esküt, s utána a többi miniszterek.

Az eskütétel után ő felsége az új kormány tagjait együttesen kihallgatáson fogadta amelyen valamennyi miniszterhez intézett néhány szót,

Felmentő és kinevező kéziratok.

Délben fél egy órakor jelent meg a »Budapesti Közlöny« hivatalos lap rendkívüli ki-

tet. Utána azután a ballet szerzők egész légiója támadt, kitalálván a legcsudálatosabb meséket, amelyek alkalmat adnak a látványosságok sorozatának a színpadi technika vívmányainak erő próbájára.

Persze akkor a tánc a balletben mellékes lett; a fő lett a tartalom. Így alkották meg a *Sylvia* Naila örökké szép *Delibes* ballettokat és az olasz *Marengo* *Exelsiorját*, amely a felvilágosodás és a tudatlanság sötétségének küzdelmét tárgyalja.

A németek részéről a ballettek tárgyát nagyjából a gyermekek öröme, bababoltokba tették át, mint a *Bayer* *Babatündérében* és a városligetbea paprikajancsi szórakozásokat tárgyzó bécsi keringőben.

Ezekben a ballettokban, melyekben a tartalom és nem a tánc képezte a gerincet, ezekben váltak ki az igazi ballett táncosnők; mint az első ily primadonna *Camargó* és később a bécsi operában feltűnt *Togbom* a Németországot lánzába hozó *Barbarina*, valamint *Elder* *Fanny*, kinek táncművészetét, még hazánk oly nagy nevű embere, mint *Kossuth* *Lajos* is elismerte és sajátkezű levéllel tüntette ki.

A ballet jelenje megint arrafelé gravitál, hogy a tánc legyen a fő és a tartalom mellé-

adása amely a következőképpen jelenti be a kormányváltást:

Ő császári és apostoli királyi Felsége a következő legfelső elhatározásokat, illetőleg kéziratokat méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Ezen kérelmet teljesítvén, magyar összes miniszteriumom hivatali lemondását ezennel kegyelemben elfogadom és hű és buzgó szolgálataiért köszönetemet nyilvánítom.

Kelt Bécsben, 1910 évi január hó 17-ik napján.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Wekerle Sándor s. k.

Kedves Wekerle Magyar miniszteriumomnak Általam mai napon elfogadott hivatali lemondása folytán Önt magyar miniszterelnöki állásától, valamint a magyar pénzügy- és igazságügyminiszterium vezetéséről saját kérésére ezennel kegyelemben felmentem.

Őn ezen állásaiban, dacára a reádkívül nehéz körülményeknek, amelyek közt működött, Nekem és az országnak sok irányban kitűnő szolgálatakat tett. Mídonn Őnnek ezen, teljes odaadással és fáradhatatlan buzgalommal teljesített szolgálataiért őszinte köszönetet mondok, egyszersmind reményemnek adok kifejezést, hogy kipróbált képességeit és széleskörű tapasztalatait a közügyektől a jövőben sem fogja megvonni.

Kelt Bécsben, 1910. évi január hó 17-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Kedves gróf *Zichy* Magyar miniszteriumom lemondása és saját kérelme folytán Önt Személyem körüli magyar ministeri állásától hű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett ezennel kegyelemben felmentem.

Kelt Bécsben, 1910. évi január hó 17-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Wekerle Sándor s. k.

A többi miniszterek teljesen azonos szövegű királyi kéziratokat kaptak.

Kedves gróf *Khuen-Héderváry*! Önt magyar miniszterelnökkömmé ezennel kinevezem és

kes. Így inkább alkalmat adnak megint, a táncos művészetnek és a koreográfiának.

Koreográfia alatt kell érteni a táncos csoportok összeállítását, bizonyos leleményességgel a ballerínák elhelyezését, különböző csillagok és egyéb alakulatok képzését.

A mostani ballettoknál a koreográfia játssza a főszerepet; tartalom édes-kevés bennük. Jelenleg a leghatásosabb ballettokat a szt. Pétervári opera udvari ballett karja adja elő, mert a táncművészet harmoniájának legtökéletesebb művelői ott szerepelnek úgy mint: *Moszolova Vera* és *Pavlova Anna* a ballet jelenleg élő csillagjai. A tánc főszerepe miatt van térhódítása az exotikus népek táncainak, mint a néger táncművészetnek és a különböző színházakkal dolgozó szerpentin táncosnőknek, akiknek a legelső csillagjuk: a francia *Loie Fuller*, Ugyanezeknek szereplése csak az orfeumok színpadjára szorítkozik. Elmondhatjuk tehát, hogy valamint a színpad terén is a komoly irányzatú művek helyett a léha és könnyed cabaret dolgok uralkodnak a színpadok világát, úgy a ballet terén is a páratlan fantáziával kigondolt tartalommal csillogó ballettek helyett a néger macscsics ugrándozásai és az akrobatikus táncműtatványok veszik át, hódító szerepüket.

a miniszterium megalakítása iránti javaslatait elvárom.

Kelt Bécsben, 1910 évi január hó 17-ik napján.

FERENCZ JÓZSEF

Wekerle Sándor s. k.

Magyar miniszterelnökköm előterjesztésére pénzügyminiszteremmé *Lukács* Lászlót, kereskedelemügyi miniszteremmé *Hierónymi* Károlyt, belső titkos tanácsosaimat, földművelésügyi miniszteremmé gróf *Serényi* Béle főrendiházi tagot, igazságügyi miniszteremmé dr. *Szekely* Ferenc koronaügyészt, honvédelmi miniszteremmé pedig *Hazay* Samu vezérőrnagyot ezennel kinevezem és a belügyminiszterium vezetésével valamint a Személyem körüli miniszterium és a horvát-szlavon-dalmátországi miniszterium ideiglenes vezetésével magyar miniszterelnökkömet, a vallás- és közoktatásügyi miniszterium ideiglenes vezetésével pedig magyar igazságügyminiszteremet bizom meg.

Az illetőkhöz intézett kézirateimat további intézkedés végett idezárom.

Kelt Bécsben, 1910 évi január hó 17-ik napján.

FERENCZ JÓZSEF

Gróf *Khuen-Héderváry* s. k.

Közlök még a hivatalos lap a politikai államtitkárok fölmentését is ilyen szöveggel:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére gróf *Hadi* János államtitkárt ezen állásától hű és buzgó szolgálatainak teljes elismerése mellett saját kérelmére felmentem.

Kelt Bécsben, 1910. évi január hó 17-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf *Andrássy* Gyula s. k.

A többi államtitkárok fölmentése saját miniszterük előterjesztésére és ellenjegyzésével történt meg.

A hivatalos lap rendkívüli száma ezenkívül több kitüntetést is közöl, köztük *Kajlinger* Mihálynak udvari tanácsosi kitüntetését.

Héderváry a trónörökösnél.

A »Bud. Tud.« jelenti: Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnököt ma délután háromnegyed kettőkor kihallgatáson fogadja *Ferenc Ferdinánd* trónörökös. Gróf *Khuen-Héderváry* Károly a déli órákban kapott meghívást a Belvederebe. Mint a Bud. Tud. értesül, a kihallgatás nemcsak formális lesz, hanem számos függő kérdésre kiterjeszkedik.

A miniszterelnök és a közös miniszterek.

Bécsből táviratozzák: Gróf *Aehrenthal* külügyminiszter ma déiben negyed egykor meglátogatta gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnököt, akivel hosszasan tárgyalt. A miniszterelnök azután báró *Burián* István közös pénzügyminiszternél tett látogatást, ahonnan a trónörököshez megy kihallgatásra.

A képviselőház ülése.

A »Bud. Tud.« jelenti: *Gál* Sándor képviselőházi elnök a képviselőház ülését e hó. nap huszonnegyedikére, hétfőn délelőtt tíz órára összehívta. Az ülés napirendje: elnöki

Nagy alkalmi kiállítás! Megérkeztek az összes újévi szebbnél-szebb gyermekjátékok, ajándék- és disztárgyak, melyek már kivannak állítva a vevő közönség megtekintésére. A mai naptól kezdve az alkalmi vásár megkezdődött. Az idén különös olcsó árakat élvez a vevőközönség.

Friss és Társánál

Korona és fillér-bazár, Nagyvárad.

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

előterjesztések és iratok bemutatása; további teendők iránt való intézkedés.

A kormány bucsuja.

Wekerle Sándor pontban 10 órakor jelent meg a királynál kihallgatáson. Az audencia mindössze 3 percig tartott, amikor a bucsuzó miniszterelnök a következőket mondta az újságíróknak:

— Habár kihallgatásom nagyon rövid ideig tartott, mégis igen melegen fogadott a király. Ha Justh Gyula volnék, még azt is mondanám, hogy azt mondta a király, hogy azért jó barátok maradunk.

A távozó miniszterek mind egy nyilatkoztak, hogy a király nagyon kegyesen fogadta őket és melegen bucsuzott tőlük. Egyedül Andrassy nem nyilatkozott az audienciáról. Andrassy ugyanis a következőket mondta:

— Amí az audiencián történt, arról nem mondhatok semmit,

Az új kabinet esküje.

10 óra 28 percre elbucszott a királytól a Wekerle-kabinet minden tagja és kezdetét vette az új kormány esküje. Az eskütétel a nagy kihallgatási terem előcsarnokában történt és pontban 11 órakor vette kezdetét. Elsőnek Héderváry tette le az esküt, melynek megtörténtével a király kezét fogott az új miniszterelnökkel. Ezután sorba a kabinet tagjai külön-külön tették le az esküt. Az eskütétel után az új kabinet tagjait külön kihallgatáson fogadta a király.

A közigatás államosítása.

Héderváry az általános választói jogot és a közigatás államosítást kölcsönösen akarja megvalósítani. A közigatás államosítása tulajdonképpen nem történne a szó szoros értelmében, azonban a törvényhatóságoknak igen nagy jogait vonná meg. Nevezetesen a közigatási tisztviselők kinevezési jogát az állam foganatosítaná természetesen az áthelyezési jogokkal együtt. E szerint a közigatási tisztviselőt nem választanák, hanem kinevezné az állam és azokkal ép úgy rendelkezne, mint az állami tisztviselőkkel.

A bank és a választói jog.

A bank kérdésben az új kormány elismeri, hogy a nemzetnek van joga az önálló bank felállításához és hogy az idővel esetleg keresztül is vihető. Azonban a mai állapotok nem engedik meg annak követelését. A választói jog kérdésében a kormány az általános és egyenlő választói jognak a híve.

Reform az igazságszolgáltatás terén.

Az új igazságügyminiszter kijelentette, hogy az igazságszolgáltatás terén jelentős reformokat óhajt keresztül vinni. Ezek között szerepel az új polgári törvény könyv is, amelyre vonatkozólag nagy tervei vannak. A sajtótörvény reformját is tervbe vette, erre vonatkozólag azonban kijelentette, hogy a mai viharos közállapotok nem alkalmasak annak a megteremtéséhez. Erre nyugodtabb időt vár.

Kitüntetések.

Pallay Sándornak Kossuth Ferenc tükáranak a magyar királyi államvasutak tükáranak ő felsége a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. Hasonló kitüntetésben részesült Tormay Géza dr a miniszter másik tükára.

Hasonló kitüntetések kaptak Temple Rezső és Harmathy Lóránt belügyminiszteri tükárok, Ary Pál a kereskedelmi minisztérium elnöki osztályának vezetője a vaskorona-rend harmadik osztályát, végül Szomjas Lajos föld-

mivélsügyi miniszteri osztálytanácsos a miniszteri tanácsosi címet kapta.

A főispán távozása.

Glac Antal főispán tegnapra, legkésőbb mára várta felmentésének megérkezését. A felmentés azonban még nem jött meg. A főispán nem várta meg itt a felmentést, hanem maga ment fel érte. Tegnap délután a 4 órás gyorsvonattal Budapestre utazott s nem is fog többet visszatérni Nagyváradra, legfeljebb a bucsuzásokra. A jelenlegi budapesti útja hosszabb időre van tervezve és csak akkor fog véget érni, amikor a végleges elköltözés fog következni. A főispáni lakban még nem kezdték meg a költözködéseket, mindazonáltal Budapesten már minden készen várja a felköltözést.

A lemondás folytán üresedésbe jövő bihari, illetve nagyváradai főispánságra ezidő szerint annyi jelölt van, hogy hét vármegyére telik belőle. A jelöltek között egy egészen új név is szerepel, akit tudniillik még eddig nem is emlegettek e diszes állásra és ez dr Markovits Károly érmihályfalvai helyettes főszolgabíró. A hír elég beavatott helyről származik, mindazonáltal még korai annak teljes komolyságot tulajdonítani.

Tekintve azonban azt, hogy Markovics gróf Tisza Istvánnak legkedvesebb embere, a mai viszonyok pedig Tiszával szoros összefüggésben vannak, az esetleges főispáni kinevezés esetén a hír a legkomolyabbak egyike lehet.

A másik jelölt Telegdi József, a harmadik Fráter Barnabás, kik azonban nem vállalkoznak, negyedik és egyszerűsített legvalószínűbb kombináció dr Beöthy Pál személyéhez fűződik.

Ezek a kombinációk azonban időszerűtlenek, mert a legvalószínűbb az, hogy egyáltalán nem neveznek ki főispánt, hanem az alispánnak adnak megbízást.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Január 26. Este 8 órakor a Kath. Kőr házias estélye a Pannóniában.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

* Dr Hoványi Géza előadása. A nagyváradai katolikus kör nagytermében tegnap este ismét igen érdekes és tanulságos előadást tartott dr Hoványi Géza, társaséletünk ezen kiváló tagja, Afrikának egyik legérdekesebb pontjáról Algir és Tunisról. Előadásának becsét emelte az a közvetlenség, amellyel saját tapasztalatai alapján ismertette az arabok sajátos életét, szokásait. Kedvesen hatottak a hallgatóra az előadásba fűzött apróbb epizódok, amelyekkel jellemezte ezek a

régi dicsőségéről, régi fénykoráról híres népművelési és közviszonyait, kulturáját. Előadásának becsét emelte, hogy nem száraz adatok felsorolására szorítkozott, hanem csevegésszerű modorban tette tanulságossá előadását, amiből látszott, hogy utazásánál nem kerülte el figyelmét még a legapróbb részlet sem, hogy megismerje az ottani nép életét. Ennek köszönhetőe tegnapi hallgatósága, hogy olyan érdekes dolgokat hallott Afrika ezen részéről, amelyeket nem talál meg a sablonos utleírásokban, vagy baedekerekben. A szebb-nél-szebb vetített képek során ismertette a gazdasági, kereskedelmi szokásokat, a nagyobb középületeket, az arabok szokásait. Karthago romjainak bemutatásánál lendületes előadásban idézte fel a punok és rómaiak régi küzdelmét, amelyet ma már csak a romok hirdetnek. A pompás előadást a nagyszámú előkelő közönség zajos éljennel és tapssal honorálta. — A legközelebbi vetített előadás a Katolikus Körben a jövő kedden lesz, amikor a *Tátrát* mutatja be remek vetített képekben dr Némethy Gyula theologiai tanár. Az előadás végén pedig mozgóképben az európai hírvételeket mutatják be.

* A Tisza Kálmán-szobor ügye. A Tisza Kálmán-szobor ügye még mindig stagnál a vármegyén. A legutolsó lépés amit tettem egy ügyben 1902-ben történt, amikor ki-mondották, hogy a szobor alapjául szolgáló 49000 koronát kizárólag egy Nagyváradon létesítendő szobor felállítására fogják fordítani. Az ügy most felszínre került, mert Budapest kérte az alapszak egy Budapesti létesítendő szoborra való fordítását. Az alispán tegnap magához kérte a szoboralap iratait és tekintettel a vármegye korábbi határozatára, ily értelemben válaszolt Budapestnek.

* Hol van a Stradivarius? Az utóbbi időben az egész országot bejárta az a hír, hogy Petry Gyula realiskolai tanár padlásán nagy kincset, egy valódi Stradivarius hegedűt fedeztek fel, anélkül, hogy annak értékes voltáról a tulajdonos tudott volna valamit. Később ezeket a híreket megerősítették azzal is, hogy a szakavatott hangszerészek kétségteletlenül megállapították miszerint a hegedű tényleg Stradivarius és hogy az 80-90000 koronát is megér. Sőt még tovább mentek a híresztelések, nevezetesen azt beszélték, hogy Petry Gyula Olaszországba fog utazni a hegedűvel, hogy meggyőződjék a hegedű eredetének valódiságáról. És most, amikor oly sok ember figyelmét és érdeklődését vonja magára a hegedű kiderült, hogy a híresztelések alaptalanok és hogy a Stradivariussá felfújt hegedű felfedezése nem is való, mert azt nem kellett felfedezni, mert el sem volt rejtve. A hegedű sosem volt a padláson, azt onnan nem kellett apropóra lehozni. A hegedűn már előzőleg is többen játszottak és minden játék alkalmával szólott a hegedű. Tehát a legutóbbi megszólalása sem volt oly rejtélyes. Tény az, hogy Petry Gyulának egyik barátja a kezébe vette a hegedűt s amikor nézegette, a hegedűben Stradivarius feliratot talált. A hegedűt ez a barátja megvétel céljából nézte meg s Petry, hogy megtudja a hegedű értékét megbecsülte. A szakértők megvizsgálták a hegedűt és azt a híres Kots féle gyártmányának találták. A hegedűben lévő Stradivarius felirat pedig úgy került bele, hogy a hegedű gyártása idejében a készítő csaknem minden hegedűbe bele ír-

ták e nevet jogtalanul, hogy nagyobb értéket adjanak munkáiknak. A hegedű mindazonáltal nem értéktelen darab, sőt. A hegedű csinos munka és a hangja is szép, a szakértők becslése szerint 1600 koronát ér. Ily magas áron természetesen nem vette meg a hegedűt Petry barátja, hanem azt az ajánlatot tette, hogy hirdesse meg a külföldi lapokban s így tudja is értékesíteni. Petry Gyula ezt a tanácsot meg is fogadta, ha azonban nem tudja a becslési árban eladni a hegedűt, úgy megfogja tartani a fia részére.

* **Missió-megújítás.** Jézus nevének ünnepét lélekemelő módon ünnepelték meg Csorváson. A két év előtt tartott missió évfordulóján *Szintes Antal* lelkész meghívására *Ruszka Zoltán* dobozi lelkész megújította a missiót. Egyházmegyénk e fiatal papja immár másodszer igazolta, hogy az egyházmegyei papság köréből is lehetne missió-egyesületet szervezni, melynek nyomában a legnagyobb áldás járna. 48 óra alatt hat beszédet mondott. Szavának meggyőző ereje az isteni kegyelmek áldásos eszközévé vált. A hívek valósággal megostromolták a gyontatószókat. Az iskolásgyermekeken kívül 638-an járultak a szentségekhez, de csak azért, mert többet meggyónatni nem volt már idő. A gyontatásban *Gábor Mihály* orosházi káplán segítkezett, a dobozi lelkészt pedig távollétében *Kursinszky Kálmán* gyulai tanár helyettesítte.

* **Fekete kéz szövetkezet egy iskolában.** Megirtuk a minap, hogy a Nick Carterek hatása alatt a nagyváradai reáliskolában Fekete kéz szövetkezet alakult a tanulók közt. A jóhirnevű intézet érdemes igazgatójának alábbi sorából örömmel győződünk meg, hogy a szövetkezet megalakult ugyan, de csak éretlen diákszínyről van szó ez esetben. Készségesen adunk azért helyet az igazgató helyreigazító sorainak:

Igen tisztelt Szerkesztő Ur! B. lapjának f. hó 16-iki számában megjelent »Fekete kéz« című cikkére van szerencsém a következőket megjegyezni: 1. Alapos utánjárás után meggyőződtem róla, hogy a Fekete kéznek nevezett titkos diákszövetség nem volt egyéb, mint éretlen diákszíny, melynek nem volt komoly alapja, sem célzata. 2. Téves az, hogy a tanulók éjjelkor a Kálvárián összejöttek volna (mer is egy 12—13 éves tanuló éjjelkor oda menni) és hogy több ízben tartottak ott összejöveteleket. 3. Alaptalan ráfogás az, hogy a tanulók rablásra, fosztogatásra adták volna magukat. 4. Tévedés az, hogy egy ízben 60 koronát raboltak volna. 5. Tévedés az is, hogy én e hét szerdájára konferenciát hívtam volna össze. Ellenben tény, hogy akadt két tanuló, akik súlyosabb természetű csínytet követtek el és az ezek ellen indított vizsgálat alkalmával pattant ki az állítólagos Fekete kéz. Az említett két tanuló már megkapta megérdemelt büntetését, mert az iskolát el kellett hagyniok. Kívánatra bővebb magyarázatokkal is szolgálok. Nagyvárad, 1910. január 18. Dr. *Gedeon Alajos* főreáliskolai igazgató.

* **Kitiltott kántor.** Felsőtopa községében *Potre Gábor* tanító régi időkől fogva ellenlábasa *Papp Vazul* lelkésznek. A tanító már 1908 óta nem tud tanítani az iskolában, mert az iskolát bezárták, mint kántor azonban tovább működhetik. A lelkész azonban ettől a foglalkozástól is el akarja tiltani a tanítót. A múlt hónap 18-án *Potre Gábor* elfoglalta a kántori széket a templomba és teljesíteni akarta a hivatását. A lelkész emberei körülfojták a tanítót és életveszélyes fenyegetésekkel kényszerítették a kántort a távozásra. Ez alatt

Papp Vazul a templomba igyekvő embereket tartotta vissza, nehogy szemtanui legyenek a botránynak. A tanító kénytelen volt elhagyni a kántori széket s azóta minden foglalkozás nélkül van. Az állás nélkül maradt tanító panaszt adott be a vallás és közoktatásügyi miniszterhez, aki az ügyben szigorú vizsgálat megindítását írdelje el.

* **Jóváhagyott közgyűlési határozat.** Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága a horvátországi magyar iskolákat fenntartó budapesti *Julán* egyesületbe alapító tagul belépett 500 koronával. A belügyminiszter a törvényhatóság határozatát jóváhagyta.

* **A Bmké népművelési programja.** A Biharmegyei Magyar Köznevelődési Egyesület e hó végén tartja meg igazgatószáki ülését, melyen ki fogják mondani az egyesületnek minden irányban való akcióba lépését. Ezen az ülésen kerülnek felülbírálat alá az összes osztály programok, melyek megvalósítását a jövő év elején kezdik meg. Az egyesületnek egyik legfontosabb osztálya a *népművelési szakkosztály* tegnap tartotta meg program készítő ülését, melyen 8 pontot tűztek megvalósítandó célul az egyesület elé. — A program pontok közül leginkább ki-domborodik a 6-ik pont, mely szerint az egyesület a tanítók és tanítónők utján igyekszik odahatni, hogy a leánytanulók közgyűlése és az ipari életpályákhoz való vonzódása fejlessék, E célból anyagi erejéhez mérten gondoskodik a leánytanulók iparoktatásáról és pedig az egyes vidékek szükségleteihez mérten. Gondoskodik továbbá az ipari cikkek, kézimunkák értékesítéséről. Igen üdvös pontja különben a programnak *Petry Gyula* indítványára felvett az a rész is, amelyben célul tűzi ki az egyesület magának, hogy fiú és leány iskolák növendékeivel fölkeresi a magyar nyelv határ községeket és azokban előadásokat tartanak, magyar énekeket, szavakat adnak elő, hogy a megtámadott magyar nyelv eme határon lévő községeinek lakossága magyar érzelmeit megerősítse s azt növelje. Az ülésen *Vasady Lajos* elnökelt.

* **A városi villamos mű kereskedelmi vezetése.** Nagyvárad város villamos-telepének felügyelő bizottsága esütörtökön, jan. 20-án délután 4 órakor ülést tart s ez alkalommal kerül tárgyalás alá az a kérdés, hogy minő intézkedések szükségesek a villamos mű jövedelmezőbbé tétele szempontjából s kereskedelmi igazgatóra van-e szükség. A városi tanács már foglalkozott ezzel a kérdéssel s azt javasolja, hogy egy kereskedelmileg képzett egyén állítsassék az igazgató mellé, aki a villamos mű kereskedelmi részét vezetné. Hogy ez az egyén a városi tisztikarból küldessék-e ki, vagy kívülről alkalmazassék s egyáltalán minő hatáskörrel ruháztassék fel, efelett tanácskozik esütörtökön a felügyelő-bizottság.

* **Öngyilkossági kísérlet.** Egy fiatal 18 éves kereskedő segéd *Merts Ernő* tegnap délután 3 óra tájban vitáz utcai lakásán mellbe lötte magát. Könnyelmű tettét azért követte el, mert nagyon gyorsan szeretett élni s ezért szülei szemrehányással illették. A mentők be-szállították a biharmegyei kórházba. Sérülése súlyos, de egyelőre nem életveszélyes s ha komplikációk nem jönnek közbe, pár hét alatt felépül.

* **A tolvajok irtoka.** A nagyváradai rendőrség tegnap letartóztatott egy *Julán* nevű nagyváradai nyomorék bádogost. A letartóztatott

ember az ország legveszedelmesebb betörőbandájával állott összeköttetésben és azoknak a levelezéseit bonyolította le. A letartóztatás alkalmával is egy tolvajnyelven írt levelet találtak nála, amit természetesen lefoglaltak. A letartóztatásra az szolgált alapul, hogy *Déván* egy nagyszabású rablást követtek el és a bűnügy számai Nagyváradra *Julán*hoz vezettek.

* **A cimboraság vége.** *Ladányi Károly* nagyszalontai lakos hétfőn este a vasuti rendőrségen panaszt emelt, hogy őt *Lukács János* bérkocsis többed magával a *Museum-kert* környékén megverte. Az eset előzményeiről azt adta elő, hogy ő *Lukács Jánossal* megegyezett, hogy őt 1 korona 60 fillérért ki fogja vinni Püspökibe. *Lukács János* alku szerint ki is vitte *Ladányt* Püspökibe, azonban onnan dija felvétele után nem jött be Nagyváradra, hanem Püspökibe maradván, *Ladányinak* azt az ajánlatot tette, hogy mulassanak együtt és ő vissza fogja hozni este felé Nagyváradra. 6 óra tájban be is jöttek a városba s *Lukács Ladányit* a *Museum-kert* mellett többed magával megfogta, földhöz verte s a kocsit kulcsot kezébe véve *Ladányt* fejbe veréssel kényszerítette, hogy neki még 4 koronát fizessen. A rendőrség a különös panasz tárgyában a nyomozást folyamatba tette.

* **Élelmes tolvaj.** *Fodor András* kenyérkihordó kocsis panaszt emelt, hogy január hó 15-én este a *Damjanich-utcán*, miáltal ő a *Rosenberg-féle* szatócs üzletbe megrendelt kenyeret bevitte, ismeretlen tettes fehér-fekete kockás löpökrocot a lováról ellopott. A rendőrség az eljárást folyamatba tette.

* A) **Ösmered Stern-t?** B) **Hogyne a Bémer-téren a villamos megállónál van a villamosfelszerelési üzlete.**

A vármegyei hitelszövetkezetek alakítása.

Midőn azt látjuk, hogy annyi ezer és ezer kiszagda boldogulásának az alapját vetették meg a községi hitelszövetkezetek, aránylag annyi és annival könnyebben és olcsóbban jutva személyi hitelhez a községi hitelszövetkezetek alapítása által, mint az előtt, midőn — tisztelet a kivételeknek — legalább az alapításkor nagyrésztben uszorakamatokra alapított takarékpénztárak képezték az egyedüli forrást, melyhez a kiszagdák is szorult állapotukban fordulhattak, nem vetődik-e magától fel azon kérdés, vajon miért ne képezhetnék középbirtokos gazdák boldogulásának alapját is a megyei hitelszövetkezetek. Miért ne lehetnének hivatva a középbirtokos osztálynál is betölteni a megyei hitelszövetkezetek ugyanezt a szerepet, melyet a kiszagdákna a községi hitelszövetkezetek betöltenek?

Azt vetik talán ez ellen a kételkedők, hogy honnét lennének alimentálva ezek a megyei hitelszövetkezetek, mikor az Országos Központi Hitelszövetkezetnek az állam által rendelkezésére bocsátott összeg alig hogy elég a községi hitelszövetkezetek alimentálására is.

Erre elő sorban is azt lehet felelni, hát a kormányt nem lesz-e módjában soha az országgyűlésnek arra kényszeríteni, hogy ha az ipar ismétlésére száz milliókat volt képes rendelkezésre bocsátani, holott indirekt ennek nagy része inkább csak az osztrák ipar javára fordul, mert hiszen az iparpártolási alpból segélyezett gyártelepek nagyrészt csak az osztrák gyárak fióktelepeit képezik, — a mezőgazdasági hitel ismétlésére is adjon legalább annyit,

mennyit az iparpártolásra már eddig adott; — mert hiszen hiába való pénzkidobásnak mondhatók Magyarországon mindazok az iparpártolásra kiadott milliók, ha emellett az elhanyagolt földművelés tönkre megy. És csak reményleni lehet talán valahára már azt is, hogy az országgházba bekerülő földbirtokosok felfogják végre talán majd, hogy gazdátársaik érdekére is tartoznak annyi figyelemmel lenni, hogy szavukat hallatják, ha a mezőgazdasági érdekről esik szó az országgházban és kötelességüknek fogják ismerni, hogy ha a gazdák bizalmából bekerültek az országgházba, az nemcsak abból a célból történt, hogy havi fizetéseket felszedjék, hanem hogy dolgozzanak is, még pedig folyvást s fáradhatlanul a mezőgazdaság előmozdításáért.

De meg ha a kormány talán egyhamar nem is sietne valami nagyon, a megyei hitelszövetkezetek által igényelt összegek erejéig alimentálni az országos központi hitelszövetkezetet, nekem személyi kétségem nincs az iránt, hogy a budapesti nagyobb bankok közül valamelyik, vagy talán több is, ne vállalkoznék a teljesen a községi szövetkezetek módjára, ugyanazon alapszabályok szerint alakult megyei hitelszövetkezetek alimentálására, mihelyt nemcsak egy-két megyei hitelszövetkezetről, hanem egész csoport megyei hitelszövetkezet alimentálásáról volna szó.

És ott vannak még a megyék kezelése alatt álló, milliókra menő árvapénzek is. Vajjon lehetne-e biztosabban és áldásthozóbban elhelyezni azokat is, mint a megyei hitelszövetkezeteknél? Kifogás lehetne talán az is, hogy a megyei hitelszövetkezetek konkurenciát csinálnának a megyei takarékpénztáraknak! Hát hiszen épen ez volna a legkívánatosabb a közép-birtokos osztály szempontjából. Mert ennek az osztálynak főként és elsősorban a személyi hitelre kellene segíteni, mert ez adná a kedvező beszerzési időpontok kihasználását és kihasználhatóságát a birtokos kezébe, melynek hiányában gyakran a legkedvezőbb időpontot is kénytelen valameily biztosan jövedelmező befektetésre elhalasztani, mert a kellő tőkével nem rendelkezik.

Régi közmondás: Segíts magadon s az Isten is megsegít! A közép-birtokos osztálynak is elsősorban magának kell az ez irányban új életre keltő munkát kezébe venni, ha örökösen a jövőben való biztatással nem akar megelégedni s emellett még inkább, még nagyobb számban elvárzeni.

Vegyék tehát a kezükbe minden megyének közép-birtokos osztályához tartozó férfiak a megyei hitelszövetkezetek megalapítását és pedig indítsák meg minél előbb a szervezkedést mert hiszen minden nap új és új áldozatot követel soraikból s mert tömörülve, a szövetkezetek erejét fokozni fogják a kormánnyal és az országgyűléssel szemben is, megcáfolva azon s annyi ellenségeik által annyiszor hangoztatott nyilatkozatot, hogy saját érdekükben sem akarnak dolgozni és hogy minden segítséget csak a kormánytól várnak.

Sokakat visszariaszt talán a megyei szövetkezetek szervezésétől azon körülmény, hogy még a megyei hitelszövetkezetek megalapításával sem fog lehetni rögtön, egy két fordítással a mai állapotot segíteni, mert hiszen a megyei szövetkezetek rendes működésének a megindulására is néhány év kelletik. Ez igaz, ámde igaz az is, hogy eme szövetkezetek működésük

megindulással — amit már sokszor előre meg lehet állapítani — évről-évre nagyobb és nagyobb erőt lesznek képesek kifejteni és oly szervezetet képezni, melynek áldásthozó nyomai máhmar láthatók lesznek a közép-birtokos osztály soraiban. És azt hiszem, áldani fogják azt a percet, melyben ez intézmény megalapítására az első lépést megtették.

Induljon meg tehát minél, de minél előbb a megyei hitelszövetkezetek szervezése, alapítása s hiszem, hogy az ég áldása lesz rajta.

Kodolányi Antal.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Szerencse fia.

Csütörtök: d. u. Falu rossza (ifjúsági előadás), este: Aranyvirág. (Csorna Terus fellépte.)

Péntek: Tatárjárás, (Csorna Terus fellépte.)

Szombat: A botrány.

Vasárnap: délután Sári bíró. Este: Dollár királynő.

A bérlők figyelmébe. A szinigazgató ezúton is felhívja a bérlőket, hogy a bérllet második részletének díját az igazgató irodában mennél előbb megfizetni sziveskedjenek.

Szerencse fia. Drégely Gábor kitűnő szatirikus szindarabját ma este újból a Szegligeti-színházban. A talpraesett vidám darab állandó derűtséget kelt a nézőtérben.

ÁVIRATOK

A király Budapestre jön.

Bécs, jan. 18. Az erre legilletékesebb forrásból jelentik, hogy Ő felsége és udvartartása február hó elején Budapestre érkeznek. Az utazás előkészítésére vonatkozó rendelkezések már szétmentek. Ez a hír azonban még nem nyert megerősítést.

A pannonhalmi főpát látogatása.

Budapest, jan. 18. Hajdu Tibor dr az új pannonhalmi főpát ma Budapesten járt és meglátogatta a biboros hercegprimást. A látogatás után székhelyére utazott a főpát.

Angol választások.

London, január 18. Éjjel 1 óráig megválasztottak: 92 konzervatív unionistát, 77 liberálist 16 munkáspártit, 13 nacionalistát. A konzervatív unionisták 37, a liberálisok 7, a munkáspártiak 1 mandátumot nyertek. Még négy helyen dönt el a választási küzdelem, az eredményt azonban csak a nap folyamán hirdetik ki.

Éhen halt emberek.

Madrid, január 18. Itt ma az országutján halva találtak két embert. Megállapították, hogy a két ember éhen halt. Az éhen haltak száma az utóbbi 2 hét alatt 20.

MULATSÁG.

A katolikus kör estélye A nagyvárad-i katolikus kör, mint már írtuk, szerdán, január hó 26 án tartja meg a Pannoniában családias összejövetelét, amely társas vacsorával lesz összekötve. Az estély iránt nagy érdeklődés tapasztalható s előreláthatólag a farsang egyik legkedélyesebb mulatsága lesz a katolikus kör estélye, amelyet táncokkal fejeznek be.

A Virágjelmeseztély rendező-bizottsága kéri az estélyen jelmezben megjelenő hölgyeket, hogy jelmezüket a mai nap folyamán mindenestre jelentsék be. Tájékoztatásul közöljük, hogy eddig már nagyon sokféle kosztümöt jelentettek be. Így különböző rózsajelmezekkel, rózsakirálylány, pillangókat, kertészleány, virágárusleány, jelmezt, vörös frakkos vadász, fehér és zöld vadász jelmezt, jappán jelmezt, crysantemummal, aratóleány, szőlőbogyó, vadász, Pieretta orosz hó és ski jelmezek és különbözőbb jelmezeket. Az estély jegyeiből erkélyulések (4 és 2 kor.), családtagy (10 kor.) és személyjegyek (5 kor.) a mai naptól kezdve a Huzella üzletben kaphatók, a táncoló fiatal-ság részére táncosjegyeket 2 korona árban Bíróczy főispáni titkár ad ki.

Igazságszolgáltatás.

A váncsodi gyilkosság.

Zsufolásig megtelt tegnap az esküdtszék tárgyalóterme, hol folytatták a szenzációs gyilkossági pör tárgyalását. Rátérve a bizonyítási eljárásra, a tanúk legnagyobb része azt igazolja, hogy az elhalt Királyné holttestén látták az erőszakos halál nyomait.

A váncsodi jegyző, kit szintén beidézték a főtárgyalásra mint tanut, elmondotta, hogy tudomása van arról, hogy Topa Mihály családja rossz viszonyban élt az elhalttal ép azért, mert az másodszor is 50 éves korában férjhez akart menni Gombos Andrásához.

Az asszony többször panaszkodott is, hogy rosszul bánik vele az unokaöccse.

Sőt vannak tanúk, akik azt állítják, hogy az elhalt sokszor mondotta:

— Meglássátok egyszer meg fog engem ölni az az ember.

Szemtanu nincs ki a tett elkövetésekor jelen lett volna, mely az éjnek idején Popák istállójában követett el s így igen nehéz a bizonyítás. Délután 3 órakor Szolnok Jenő dr alügyész, a vád képviselőjének vádbeszédére került a sor. Három és fél óráig tartó beszédében, nagy stílusban igyekezett a vád jogosultságát bizonyítani, három főszempont köré csoportosítva az argumentumokat. Bizonyítja, hogy Királyné erőszakos halállal halt ki, mit igazolnak a tanuvallomások. Exhumálás után ugyan már kevésbé látszódtak az erőszak nyomai, mert akkor oszlani kezdett a hulla, de ez se pro se contra nem bizonyít.

Ezután bizonyítja, hogy a tettet a vádlott követte el, mert hiszen egyedül csak neki állt érdekében az esküvő megakadályozása, mit úgy vélt elérni, hogy az asszonyt megölte. Kiterjedt a vádlott és a sértett közt fennállott rossz viszonyra, mi szintén összekapcsolta a sértett kijelentésével, hogy Pupa Mihály megfogja ölni — erős bizonyíték.

Végül a előre megfontoltságot argumen-

Közgazdasági Bank Részv.-társ.
Nagyvárad, Teleky-utca 10 szám.

Telefon 742 sz. Postatakarékpénztár 20161 sz.
Betétek után tiszta

5%
kamatot fizet.

Tisztelettel tudatjuk, hogy az
élesdi erdőségeinkben

termelt tűzifa
szállítását és eladását

megkeztük

s ajánljuk vagononként

és méterenként

I-ső osztályu

bükkhasáb tűzifánkat

és vágott fát házhoz is szállitva.

Nagyobb vételnél megfelelő árengedmény!

Rendeléseket kérjük Központi
irodánkhoz (Uri-utca 3. sz.)
és **Fried és Társához** Te-
leky-u. 16. **Telefon 914.**

Telefon 814.

Élesdi Erdőipar és Koepfer-rendszerü
Fatelítő r.-t **Nagyváradon.**

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek és Frisch

Sas passage.

Telefon 946

Raktáron tart villamos és légszesz
felszerelési alkatrészeket. **Olcsó fény**
társulat kizárólagos képviselője. Elvált-
lunk karban tartásokat légszesz vil-
lany házi csengőket és telefonokat.
Költségvetésekkel díjmentesen szolgál-
unk. Telefon hívásokra személyesen
megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

BENEDEK ÉS FRISCH.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déli-
gyümölcs nagykereskedő
üzletét február hó 1-én
Sas palota Oláh
hentessel szemben he-
lyezi át Kossuth-u. oldal.

Aszódi

trieszti kávé, tea és an-
gol rum aruházánál a 8
féle zamatu pörkölt kávé
legjobb, legolcsóbb Kos-
suth-u. villamos motor
üzemű kávépörköldéjébe.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakao és
csokoládé vásár megkezd-
ődött nagyban és ki-
csinyben olcsó árért. 2
kgr. kuba és gyöngykávé
bérmertve 3 frt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek
nagyban gyári áron.
Zsur csemegéket nagyban
és kicsinyben olcsó árban
Aszódinál Kossuth-utca.
Cukrástorták kaphatók.

1138—1909. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó
az 1881. LX. t.-cz. 132. §-a értelmében ezennel
közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. já-
rásbírósnak 1909. V. III. 3220—1. számú vég-
zése következtében Szacsvey Ákos ügyvéd által
képviselet nváradai ügyvédi kamara javára 118 K
80 f. és jár. erejéig 1909 november hó 10-én fo-
ganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt
és 710 koronára becsült következő ingóságok,
u. m. tükrös ruhaszekrény és zongora nyilván-
os árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a margittai kir. járásbíró-
ság 1909. évi V. 652—3. számú végzése foly-
tán 118 korona 80 fill. tőkekövetelés, ennek
1909. évi július hó 1 napjától járó 5% kamatai,
28 kor. 50 fillérben bíróság már megállapított
költségek erejéig Margittán leendő megtartására
1910. évi január hó 24-ik napjának délutáni fél
4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni
szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivat-
nak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881.
évi LX. t.-c. 105. és 108. §-ai értelmében kész-
pénzfizetés mellett, a legelőbbet igézőnek, szük-
ség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat
mások is le- és felülfoglaltatták és azokra ki-
elégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az
1881. évi XL. t.-c. 120. §. értelmében ezek
javára is elrendeltetik.

Kelt Margitta, 1909. évi január 5.

Jóny,
kir. bír. végreható.

SZABÓ JÁNOS

uri divat szabó és egyenruha készítőnél
a legdivatosabb szövegek dus válasz-
tékban vannak felhalmazva.

Modern szabás. Izléses munka.

Fő-utca, (Gerliczy-palota.)

Tanuló felvétetik.

Műipari kiállítás.

Iparművészeti tervezések.

REISZ MIKSA

butorgyára

Békéscsaba

Nagyvárad.

Kossuth (Sas-u.) 7.

Polgári butorok.

Jutányos árak.

== Kályha kiállítás ==

hosszanégo **METEOR** kályhákból, kályhatálcák, előtétek, faládák, széntartók, kályhaellenzők, paravánok legszebb kivitelben. Valódi porosz fűtőszén

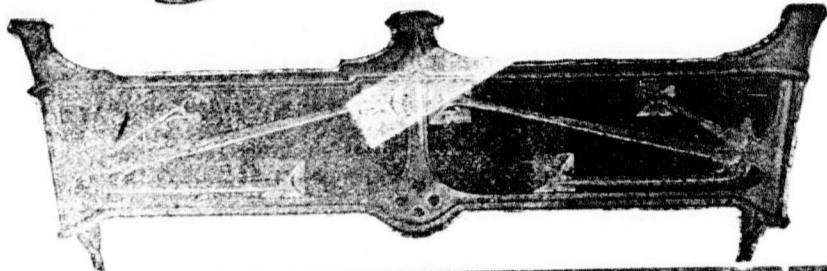
Telefon 390 sz.

Tarsoly és Risztó

különlegességű vaskereskedésében, Rákóczi-ut.

M. KIR. LŐPORÁRUDA

és mindennemű töltények raktára

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert-utca, ipartestületi ház.

Van szerencse, hogy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, söracsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárrakat pedig le szállítottam. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt áron biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonisek elfogadjának, mérsékelt árak mellett.

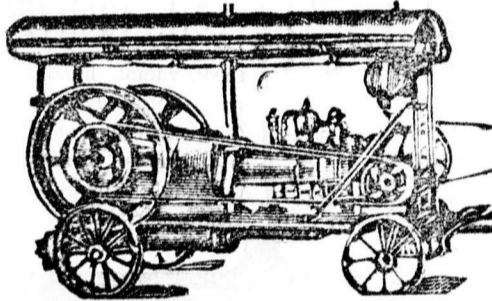
Ugy a szállodát, mint a söracsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Gazdák!

Ha előrangú gépet akarnak venni, kérem jenek árj-gyzéket európaszerű hírneves magánjáró és vontató benzinlokomobilok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról. Teljes cséplőkészlet!

Benzinmotoros kötőrő, faapritőgépek vontatásra és magánjáró szerkezettel. Stabil benzinmotorok!! Szívógáztelepek.

Kellner és Schanzer

Budapest, V. ker., Aulich-utca 2. sz.

Sürgönciem: »Világosság« Budapest.

— Teljesen új áru! —

Van szerencsémértésíteni, hogy a **Teleki-utca 10. szám alatt órás s látszerészeti** üzletemet megnyitottam.

Tisztelettel:

Weinstock Fülöp

órács és látszerész,

Nagyvárad, Teleki-utca 10. sz. a.

Halló! Kérem a 882. számot! t. i.

Frenkel Ignác

asztalos

Kert-utca 16. szám alatti butorraktárát, hol minden szoba- és konyha-butor raktáron van Vesz és elad kevésbbé használt butorokat. Butor tisztítást és szakszerű javításokat a legolcsóbban végez. Butorszükségletünk beszerzése előtt saját érdekünkben ne mulasszuk el a fenti céget felkeresni.

LŐRINGZ MÓR Nagyvárad, Bémer-tér

Legnagyobb raktár grammophon, beszélő gépek, alkatrészek és lemezekből.

Gramofon javítások

mérsékelt árú szakszerűen és felelet mellett. Le-mezek mindkét oldalon bejátszva 2 koronától feljebb. Folyton raktáron új felvételek

Eredeti belga fegyverek, töltények, vadász-táskák nagy választéka.